UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo CVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

eius bonitatē presumptuosi ⁊ nimis auda-
ces. q̄ in nullo diuine se cōmendant boni-
tati. nec ab eo petūt auxiliū. Sicut petrꝰ
q̄ cōfidens de propria fortitudine ter chri-
stum eadē nocte negauit. Taliter contin-
git istis. q̄ de suis meritis confidūt. q̄ tan-
dem miserabiliter cadunt. Unde Job. xx-
xi. Si osculatꝰ sum manū meā que est ini-
quitas et negatio contra deū altissimum.
vbi dicit Grego. Osculari manū est bonū
vel nature vel gratie a deo concessum. me-
ritis hūanis attribuere. Hi ergo q̄ bonū
q̄d habent non deo sed sibi attribuunt vi-
dentur deū negare. ſm Robertū Holgot
super librū Sapie cap. xi. Et hi nō possūt
dicere. bene deus oīa nobis fecit. q̄a nō
deo sed sibi laudem attribuunt. Et hi sūt
peiores phariseo. De quo Luce. xviij. dici-
tur. Q gratias egit deo de bonis q̄ habuit
licet ad vanā gloriā. Isti aūt nec gratias
agunt deo sed sibi ip̄is attribuūt. Tertio
non cognoscūt diuinam veritatem malici-
osi et fallaces. cuiusmodi sunt falsi testes.
falsi iudices. falsi ꝓcuratores. qui scienter
veritatē negant. nec eā ꝯgnoscūt vbi opus
est. Tales ergo non confitentur ꝙ deꝰ om-
nia bene fecit. scilicet vera. quia veritatem
supprimūt et falsitatem extollūt. Nos igi-
tur fratres cognoscamus tantam diuine
pietatis caritatem q̄ nos dilexit. bonitatē
qua nos bonos fecit et ml'ta alia dona cō-
tulit. veritatem qua falsitatē a nobis effu-
gauit. cōfitentes corde. ore et opere. quia
omnia bene fecit. vt tandē per opera gra-
tie lumine facto ꝑueniamus ad bona glo-
rie. Q̄d nobis dignetur prestare dominꝰ
noster iesus christꝰ. Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. I.
Sermo XVIII.

Beati oculi qui vi-
dent que vos videtis Lu. x. Si-
cut dicit Isido. libro. ij. cap. j. de
summo bono. Omnis q̄ ſm deū sapiens
est beatꝰ est. Beata autē vita ſm ip̄m cogni-
tio diuinitatis est. Hec ille. Unde saluator
ad patrē loquens ait Johis xvij. Hec ē vi-
ta eterna vt cognoscant te solū deū verum.
Quod pulchre tractans ibidem Augꝰ. di-
cit. Infelix q̄ oīa nouit ⁊ te nescit. beatus
autē qui te nouit et illa nouit. nō ꝓpter illa
beatꝰ. sed ꝓpter te solū. Hec ille. Ex q̄bꝫ pa-
tet ꝙ beatitudo beatoꝝ viatoꝝ q̄ habet in
p̄senti ꝑ fidem consistit in vera noticia di-
uinorū. Un̄ Hieremie. ix. dicit. In h̄ glo-
rietur q̄ gloriatur scire ⁊ nosse me. Ubi glosa
dicit sic. Scire ⁊ nosse. scꝫ cognitione ꝑfe-
cta. q̄ consistit in fide ꝑficiente intellectū et
coniūgente deo affectū. De qua cognitiōe
Sap. xv. dicit. Nosse te ē summata iusticia
est. ⁊ scire iusticiā et virtutē tuā radix est im-
mortalitatis. vbi dicit glosa Rober. Hol-
got. Q scire. i. credere dilectionē iusticiam
et virtutē tuam radix est. i. principium im-
mortalitatis et beatitudinis sempiterne.
q̄si di. q̄ habet formatam fidem caritate. ꝙ
tu es vere iustus et vere pius. ille habet ra-
dicem beatitudinis. De hac radice loquit
Augꝰ. sup Johem dicēs. Sicut in radice
arboris nulla prorsus apparet species. ⁊ ta-
men quicq̄d est in arbore pulchritudinis ⁊
decoris ex illa ꝓcedit. sic ex fidei humilita-
te q̄cq̄d meriti beatitudinis aīa suscepta
ra est. ex fide sicut ex fundamento ꝓcedit.
vnde signāter dicit ꝙ fides est radix īmor-
talitatis. ⁊ ꝑ ꝯsequens beatitudinis. Hec
ille. Ille ergo vere beatꝰ dicit in p̄senti qui
veram noticiā de deo habet. q̄ deū super
oīa diligit et eū sequi intēdit. Cuiusmo-
di erant Ap̄li quos christꝰ cōmendans in
verbis thematis dicit. Beati oculi. vt p̄ꝫ
in textu p̄sentis euāgelij. Beati oculi q̄ vi-
dent q̄ vos videtis. In q̄bꝫ verbis cōmen-
dant apl'i de ꝑfecta noticia deitatis. Ipsi
eīm videbant illud ocul' corporeis. scꝫ hūa-
nitatem xp̄i. sed credebāt aliud. ⁊ videbant
oculis cordis scꝫ diuinitatē xp̄i. Ið eis dr̄
Beati oculi q̄ vident scꝫ exteriꝰ hūanitatē.
⁊ credūt interiꝰ diuinitatem. Tria igitur
hic describunt. Primo nāq̄ describit re-
cte credentium meritum premiale. Cū di-
citur. Beati. Scd̄o cōmendat instrumētū
ꝑ q̄d meret visibile. quia oculi qui vident.
Tertio subinfert obiectū desiderabile. cū
dicit. Que vos videtis.

Dixi primo ꝙ in verbis p̄mis-
sis describitur re-
cte credentium meritū premiale. Cum di-
citur. Beati. Est autem sciendū ꝙ triplici-
ter hoīes dicunt beati. Quidā eīm sūt bea-
ti fallaciter ⁊ nuncupatiue tm̄. vt seculares
et mundani. Alij dicuntur beati veraciter

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

⁊ gratuite. vt chriſtifideles ⁊ electi dei. Ter
tiĭ ſunt beati eternaliter ⁊ glorioſe. vt anime
ſanctorum ⁊ ciues celeſtes p̄clari. De pri
mis dicitur in Pſ. Beatuz dixerunt p̄plm
cui hec ſunt. Et premittitur promptuaria
eorū plena. eructantia ex h in illud. Oues
eorum feroſe habundantes in greſſibꝰ ſu
is. boues eorum craſſe. Non eſt ruina ma
cerie ⁊c. Ubi propheta beatitudinē ſecula
rium. eo ꝙ abundāt temporalibꝰ ⁊ proſpe
rantur in omnibꝰ. nullā aduerſitatem ha
bentes. Eſt ergo beatitudo iſta ſeculariuz
in voluptatibꝰ. diuitijs. honoribꝰ. ſed cer
te hec beatitudo eſt fallax et ſeductoria et
nunꝙ̄ vera. Unde Salomon Eccl'iaſtes
poſtꝙ̄ dixit. Dixi in corde meo vadam ⁊ af
fluam delicijs ſcilicet exquiſitis delectatio
nibꝰ et fruar bonis. ſtatim ſubdit. Et vidi
ꝙ hoc quoꝙ̄ eēt vanitas. Ecce fallacia hu
ius beatitudinis. Et vere vanitas. quoni
am tales delicie nō ſatiant imo faſtidium
generant. prout ait Gregoriꝰ ſup euāgelia
libro. j. Omelia. xvj. Ideo idez Salomon
ibidem oſtendens hanc fallaciaz dicit. Ri
ſum reputaui errorē. ⁊ gaudio dixi. Quid
fruſtra deciperis. ecce fallacitas. Nam ſm
Augꝰ. Error eſt alterius ꝑ altero approba
tio. Anima ergo effundens ſe per gaudiuz
terrenū et voluptuoſum approbat tale gau
dium vmbraticum et momentaneū proue
ro. igitur decipitur. Unde Hugo ſuper li
bro predicto dicit. Q anima decipit̄ cum
delectatur in rebꝰ nociuis. et bene ſibi pu
tat cū male eſt. Item decipitur cū preſenti
um delectationū occupatione inuoluitur.
et ne futura mala conſiderare valeat impe
ditur. Item fruſtra decipitur. quia falla
cis boni gaudia in quibꝰ exultat tantis a
maritudinibꝰ āmixta ſunt. vt iure diſplice
re debeant. et ſi debeant ſemper ꝑmanere.
Uel fruſtra decipitur cū non videt maluz
quod patit̄. et cū non prouidet malum qd
patietur Job. xx. Gaudium hypocrite ad
inſtar puncti. Et vere tales decipiuntur.
quia Job. xxj. dicit̄. Q tenent tympanuz
et gaudent ad ſonitū organi. Ducūt in bo
nis dies ſuos. et in puncto ad inferna de
ſcendunt. Et philoſophus. iij. Ethicoꝝ di
cit ꝙ multis ꝑuenit deceptio ꝓpter delecta
tionem. Hec autē deceptio eſt mortifera ⁊
venenoſa. Nam ſicut venena nō inficiunt
niſi circumlinita dulcedine. Ita volupta
tes maxime mixte delectatione. vt ait Hie
ronymꝰ epiſtola. lxxxix. Propter quod de
cis Prouer. xxiij. dicit̄ ꝑ ſimilitudinez. Ne
intuearis vinū qn̄ flaueſcit. Ingredit̄ blan
de. et ī nouiſſimo mordebit vt coluber. Ex
quibꝰ patet primo ꝙ beatitudo terrenorū
eſt deceptoria fallax et doloſa. patet quia ē
inſtabil' et momentanea. Iuxta illud Pro
uerb. j. Proſperitas ſtultorum perdet eos
ideo concludit Gregoriꝰ in paſtora. ca. xx
viij. et Boecius ſecūdo de conſolatu cap. j.
Q non eſt gaudium de rebus que ſubij ci
untur fortune. ꝓpter eorum inſtabilitatem
Unde Seneca epiſtola. iiij. dicit. Suſpe
cta ſunt munera fortune. eo ꝙ nō ſunt ali
ud niſi viſitata beneficia et inſidie. Et idez
Seneca Epiſtola lxxx. Quis voluptatis
fructus que cū ceſſauerit videtur non fu
iſſe. Et epiſtola. xxviij. dicit. Q res inquie
ta eſt mūdana felicitas. Similiter loquit̄
Ualerius maximꝰ in lib. vj. in fine. Cadu
ca inquit et fragilia pluribus trepidis. id
eſt caducis ⁊ dubijs conſentanea ſunt iſta
que vires atꝙ̄ humane opes vocant̄. Af
fluunt ſubito. repente dilabūtur. in nullo
loco. nulla in ꝑſona ſtabilibus radicibꝰ in
nixa et fixa conſiſtunt. ſed incertiſſimo fla
tu fortune huc atꝙ̄ illuc acta. etiam quos
ſublime extulerunt improuiſo receſſu de
ſtitutos ꝓfundo cladium. id eſt calamita
tum miſerabiliter immergunt. Itaꝙ̄ neꝙ̄
eſtimari neꝙ̄ dici bona debēt que inflicto
rum malorū amaritudine deſiderium ſui
diſplicent. Hec ille. Et ibi ponit exempla
de potentibus qui fuerunt proſperati. et
poſtea calamitatibus afflicti. Unde narrat
de vno cui nihil aduerſi accidit. nomie po
licratus. dux Samiorum. qui etiam pro
iecit ex induſtria anulum in profundū la
ci. ad experiendum ſi aliquid accideret qd
diſpliceret et ſtatim fuit captus piſcis ⁊ p
ſentatus ei ⁊ anulus inuentus. Iſte tamē
poſtea fuit cruci affixus. et in ea putrefactꝰ
quem horrentes darij. prefectus crucifi
xit. Ex his conſequenter infero ꝙ proſpe
ritas continua temporalium manifeſtum
eſt damnationis indiciū. Iſtud patet ſm
Gregoriuz ſuper illud Job. xxv. Clama
bunt et non exaudientur. vbi. xxvj. moral.
dicit. Manifeſtum indiciū damnatiōis ē
qn̄ affectantes iniq̄tates ſubſequēs fouet
effectꝰ. Hec ille. Ex qbꝰ finalr̄ īfero ꝙ bti

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tudo terrena magis proprie dici debet mi
ſeria ꝙ̃ felicitas. et improprijſſime ⁊ abuſi
ue dicit beatitudo. vt dicit Seneca epiſto
la. lx. Voluptates crudeles ſunt in ſuos
amatores et inexplebiles. q̃a vt dicit. lxx/
vj. epiſtola. Appetit⁹ carū eſt ſimilis cani. q̄
portans in ore panem. ꝙ̃ primū aliū videt
amittit primū. Iſtud patet expreſſe Eccle
ſiaſtes. vj. vbi enumeratis proſperis q̄buſ
daʒ mūdanorū. ſubdit. Hoc vanitas ⁊ ma
gna miſeria eſt. Quod exponit Hugo rati
one afflictionis in laborando. ꝯſeruando
⁊ amittendo. Et vere magna miſeria eſt ta
libꝫ ſm̄ Hugonē. ratione auerſionis a bo/
no incōmutabili. Quia dicit Aug⁹. de ciui
tate dei li. xiiij. Magna miſeria eſt homīs
nō eſſe cum deo. ſine quo nō poteſt eſſe. et
quia talis homo affectu inordinato nō eſt
cum deo. ideo eſt in magna miſeria. Item
eſt miſeria ratione cōuerſionis ad bonum
cōmutabile inordinate dilectuʒ. vt ait enī
Aug⁹. libro. j. de libero arbitrio. Miſer ē
qui inheret que amittere poteſt inuitus.
Item eſt miſeria talis ratione priuatiōis
iuſticie. vt enī dicit Auguſti. vbi ſup̄. Om/
nis q̄ non eſt in iuſticia miſer eſt. cuiuſmo/
di eſt auarus. De quo dicit. Nihil eſt iniq̄/
us ꝙ̃ amare pecuniaʒ Eccl'i. x. Item eſt in
miſeria ratione ſue cōfuſe deordinationis
in ſeipo. Quia ait Auguſti. vbi ſupra. Ap/
petitus beſtialis cū non eſt nomen ſubſtā/
tie. miſerū facit. Talis autem eſt diligenti
um terrena inordinate. Unde pro omni/
bus iſtis dicit Apocalip. iij. Tu dic̄ quia
diues ſum. et nullius egō. et neſcis q̃a mi/
ſer es et miſerabilis cecus et nudus. Be/
ne igit̄ dicit Iſaie. iij. Popule meus qui te
beatum dicunt. ipſi te decipiunt. Et ponit
hic opinionem illā eſſe reprobatam q̄ po/
nit beatitudinem in proſperis. ſicut epicu/
rus prout recitat Anſelm⁹ libro. xj. dicēs.
Epicurus dicit voluptatem ſummuʒ bo/
nū. Ariſtenes autem ſocraticus dicit vo/
luptatem ſummū malū. Zenon auteʒ cen/
ſuit voluptateʒ indifferentem. Certolaus
paripateticus dicit malū. et mala parare.
ſcilicet iniuriā. diffidentiā. obliuionē ⁊ ig/
nominiam. et iſte bene dicit. Vn̄ Tullius
de ſenectute ca. v. dicit. Nulla peſtis capita
lior voluptate. ipā enim capiunt homies.
ſicut piſces hamo. Secunda beatitudo q̄
beati ſunt quidam veraciter et gratioſe vt

chriſtifideles et electi dei. De q̄ dicit Pſal
miſta. Beat⁹ homo cuius eſt auxiliuʒ ab
te. aſcenſiones in corde ſuo diſponit. Et
hec eſt beatitudo q̄ exiſtit in cognitiōe dei
per veram et ſincerā fidem et amorem pu/
rū. De quibꝫ dicit in Pſalmo. Beatus po/
pulus cui⁹ domin⁹ deus eius. Et de hac
dicit hic. Beati qui vident ſcilicet deū. per
fidem ⁊ ſpem. ſicut dicit Apoſtolus. j. Co/
rinth. xiij. Videmus nūc per ſpeculuʒ ⁊ in
enigmate. Tria enim diſponūt hominem
ad hanc beatitudinē. ſcilicet altitudo ſapi
entie diuine. ſanitas ſeu ſinceritas conſci/
entie. et ſublimitas virtutis. Unde Am/
broſius libro de officio dicit. Dico beataʒ
vitam conſiſtere in altitudine ſapientie di
uine. ſanitate conſcientie. et virtutis ſubli/
mitate. Hec ergo beatitudo eſt chriſtifide
lium. per quā hic deum ſuū per fidem co/
gnoſcunt. Iuxta illud quod dicit ſaluator
Iohānis. xx. Beati q̄ non viderunt ⁊ cre/
diderūt. Sunt enim beati propter meri/
tū. q̃a illa fides habet meritū cui humana
ratio nō prebet experimentū. vt dicit Gre
gori⁹ ibideʒ. He ſunt diuitie chriſtianorū
iſti honores. Hec tota chriſtifideliuʒ ſub/
ſtātia. qua maior excogitari nō poteſt. Un
de Aug⁹. in libro de verbis domini dicit.
Nulle maiores diuitie. nulli honores. nul
la huius mūdi eſt maior ſubſtantia ꝙ̃ eſt fi
des catholica. que peccatores homies ſal/
uat. cecos illuminat. infirmos curat. fide/
les iuſtificat. penitentes reparat. et om̄es
ī eterna hereditate collocat. Hec ille. Pro
pter quod hanc fideʒ vocat Ambro. in li/
bro de virginitate theſaurum om̄ibꝫ opu/
lentiorem. quia omnes eternaliter ditat.
De tertia beatitudine qua beati ſunt ſan/
cti eternaliter in gloria dicitur in Pſalmo
Beati q̄ habitant in domo tua domine. in
ſecula ſeculorum laudabunt te. vbi ſancti
deū vident. non iam per fidem aut ſpem.
ſed ꝑ ſpeciē propriā et facie ad faciē. j. Io/
hānis. iij. Videbim⁹ eū ſicuti eſt. Et Apo/
ſtolus. Tūc cognoſcā ſicut et cognitus eſt.
Unde Bernar. in quodaʒ ſermone. Tri/
pliciter in illa eterna beatitudine perfecta
fruemur deo. videntes eū in om̄ibꝫ creatu
ris. habentes eū in nobiſipſis. et quod his
omnibꝫ ineffabiliter iocundius atqꝫ bea/
tius eſt ipſam quoqꝫ cognoſcentes in ſeipā
trinitatem.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Dixi ſecũdo ꝙ in ver/ ¶ H
bis ꝑmiſſis cõ/
mendatur inſtrumentũ viſibile per quod
fides meretur beatitudinem Lũ dicitur.
Beati oculi q̄ vident. Et non eſt hic tm̄ in
telligendum de oculis carnis ſed cordis.
De quibꝫ dicitur Eccl'iaſtes.ij. Oculi ſapi
entis in capite eius.id eſt intentus cordis
totalis fidelium eſt in xp̄o tanq̄ in capite
a quo recipiunt fidem ⁊ caritatē.ſicut ſen/
ſum et motuȝ a capite. Talis fuit dauid q̄
de ſe ait. Oculi mei ſemper ad dominum.
Solet enim dici.vbi amor ibi oculus.idõ
ſancti debēt hr̄e oculos ſuos eleuatos ad
deuȝ.nõ ſicut illi de quibꝫ dicitur. Oculos
ſuos ſtatuerunt declinare in terram. De/
bent autē oculi noſtri dirigi in deuȝ ⁊ ip̄m
ſemper videre et contemplari tripliciter.
Primo ſicut in librũ in quo diſcamꝰ. Se/
cundo tanq̄ in ſubſidium in quo confida
mus. Tertio tāq̄ in ſpeculũ in q̄ cognoſca
mus. Primo itaq̄ oculi noſtri debent diri
gi in deum tanq̄ in librũ in quo diſcamꝰ.
De quo dicitur Exodi.xiij. Quaſi moni/
mentũ erit ante oculos tuos.et vt lex do/
mini ſemꝑ ſit in ore tuo. Hic liber haben/
dus eſt ſemꝑ ante oculos cordis ꝑ medita
tionem.in ore ꝑ locutionem. in manu per
operationē. In hoc libro tria ſcribuntur.
lamenta penitētie.carmen miſerie.et ve iu
ſticie. Secũdo debent dirigi oculi noſtri.
in deum tanq̄ in ſubſidiũ in quo confida/
mus. De quo dicit Iſaias.xvij. In illa die
inclinabitur homo ad factorem ſuũ.⁊ ocu
li eius ad ſanctũ iſrael reſpicient. Inclina
mus ad factorem noſtrũ quādo in oratio/
ne confugimus ad diuinũ preſidium. Un
de.ij. Paralip.xx. dicit̄. Lum ignoramus
quid agere debeamus.hoc ſolum habemꝰ
reſidui vt oculos noſtros ad te dirigamꝰ.
Taliter fecit dauid.qui ait. Leuaui oc'los
meos in montes.ſcilicet celorum. vnde ve
niet auxilium mihi. Et iterum Sicut ocu
li ſeruorum in manibꝫ dominorum ſuorũ.
ſicut oculi ancille in manibus domine ſue
ita oculi noſtri ad dominũ deum noſtrum
donec miſereatur noſtri. quaſi di. Sicut
ſeruus reſpicit in dominũ cum eum flagel
lat. Similiter ancilla in dominā cum eaȝ
verberat.ſic nos in deum nos verberan/
tem reſpiciamus donec miſericordiam cõ
ſequamur. Tertio dirigere debemus ocu
los in chriſtum vt cognoſcamus. Duo au
tem ſunt cognoſcenda in chriſto. ſcilicet vi
ta noſtra per comparationem ad ipſum.⁊
beneficia ſua ad regratiandum pro eis.et
ſic tam in electione q̄ in affectione debent
dirigi ad deum. De primo dicitur Iob vl
timo. Nunc oculus meus videt te.idcirco
me reprehendo et ago penitentiam in fa/
uilla ⁊ cinere. Contemplata nanq̄ purita
te diuina cognoſcitur ab homine fragili/
tas ſua.et ſicut ad ſpeculum corriguntur.
vicia macularum faciei.ita ex conſiderati/
one vite chriſti proficit homo ī gratia. Ex
quo patet ꝙ homo oblitus ſuorum defe/
ctuum minime poteſt conſiderare ſuuȝ ꝑ/
fectum. Patet hoc per beatum Gregori/
um dicentem. Quanto quis minus videt
ſe.tanto minus ſibi diſplicet.⁊ quanto ma
ioris gratie lumen percipit. tanto plus ſe
reprehenſibilem eſſe cognoſcit. Et quo vl
terius infero ꝙ ſcd̄m Gregorium. Quanto
ſe homo magis in hoc ſpeculo proprie cõ
ſiderationis videt.tanto plus ſe magꝭ hu/
miliat. Nam dicit Gregoriꝰ libro.iiij.mo/
ralium. Ex per inconſiderationem ſuipſi/
us ſepe fit reatus criminis quod putatur
eſſe cauſa virtutꝭ. Et vnde expectatur pia
merces operis inde ſupplicium iuſte ſequi
tur vltionis. Et ſepe poſt iudicium culpa
eſſe deprehenditur quod virtus ante iu/
dicium putabatur. Ideo Ezechielis dici/
tur Ex animalia erant plena oculis ante ⁊
retro.quia ſanctorum mētes vndiq̄ ſe cir/
cumſpicientes ſibi contradicunt in omni
opere ſuo oculo ſolicitudinis et timoris.
ne vel praua agant.vel recta que precepta
ſunt non agant.vel expletis bonis operi/
bus in ſuis cogitationibus ſuperbiant.
Debet etiam affectus noſter dirigi in chri
ſtum ad conſiderandum eius beneficia.
pro quibus debemus regratiari ſue beni/
gnitati. Sicut enim mendicantes ſumus
qui etiam licet ceci ſint.tamen oculos ele/
uant ad danteȝ. Sed hodie verſum eſt in
contrarium. Multi enim ſentiūt benefi/
cia diuina.qui tamen non eleuant oculos
ad deum. immo quod deterius eſt auer/
tunt oculos ab eo. De q̄bus Eccleſia.xx/
vij.dicitur. Qui querit locupletari auertit
oculum ſuum.quaſi di.poſtq̄ locupletati
ſunt tales obliuiſcuntur deũ. Iuxta illud
Deutero no.xxxij. Incraſſatꝰ impinguatꝰ

dilatatus derelinquit deum factorem ſu/
um. Iſti ſunt ſimiles porcis qui comedūt
glandes ſub quercu. ſed tamen nō leuant
oculos ſuos ad arborem. Ps. Oculos ſu/
os ſtatuerūt declinare in terram. Et tantū
de ſecūdo.

Dixi tertio q in verbis pmiſ/
ſis ſubinfertur ex/
emplar et obiectum deſiderabile. Cū dicit
Que vos videtis. Apl'i nanqꝫ erāt ſicut bo
ni exploratores q viderunt et cōſideraue/
runt terram illam future pmiſſiōis beatiſ
ſimam. ſicut de ipis habet figura Numeri
xiiij. vbi dicit. Terra quaꝫ circuiuim⁹ val/
de bona eſt. De quib' etiam Deuter. xj. di/
citur. Oculi veſtri viderūt oīa opera do
mini magna q fecit. Iſtoruꝫ ergo exemplo
oēs debem⁹ et nos videre q illi viderūt.
ſi volumus eſſe beati. Et quia apl'i cōtem/
plati ſunt inter cetera ſupnorū premiorū
affluentiam, pter quā beatificati ſūt. Ideo
ꝛ nos videamus ſimiliter huiuſmodi nob
pmiſſam beatitudinē Iuxta illud Ps. Vi
debo celos tuos opera digitoꝝ tuorū. lu/
nam ꝛ ſtellas q tu fundaſti. Sed notabi/
le eſt q ille qui eſt in profundo puteo circa
meridiem videt ſtellas vbi ille q ſtat in ſu/
perficie terre in lumine nullā videt ſtellam
Eodeꝫ mō qui ponit ni pfundo humilita/
tis tribulationis ꝛ anguſtie ſuſpirat ad ce/
lum et clamat ad deū. Qui vero ſtat ī lumi
ne mūdi ꝛ claritatis mūdane laſciuie. ſtel/
las videre nō poteſt. Eſt eīm experimentū
q ſi denarius ponat in ſcutella vacua. rece
daturqꝫ a ſcutella donec denarius deſinat
videri. ſi aqua ſupfundatur ſcutelle. ſtante
oculo in eadem diſtantia. denarius iteruꝫ
apparebit, pter aquā ſupinfuſam denario
Moraliter denarius iſte vitam deſignat
eternaꝫ Math. xx. None ex denario diur/
no cōuenisti mecū. Iſte denarius nō vide
tur a qbuſdam hoībꝫ in hac vita. dum in
dignitatibꝫ. voluptatibꝫ et honoribꝫ elon/
gantur a deo. quales fuerūt illi duo peſſi/
mi ſacerdotes. De quibꝫ Daniel. xiij. dicit.
Declinauerūt oculos ſuos vt nō viderent
celū neqꝫ recordarent iudicioꝝ iuſtorum.
Sed ſi ponant tales in infirmitate. tribu
latione vel pſecutione. bene recordant de
deo et de celo ad qd facti ſunt. Naturales
etiam dicūt q veſpertiliones habent debi
les oculos. Cui⁹ cauſa eſt. quia humor cri
ſtallinus q eſt neceſſarius oculo ad viden/
dū tranſit in ſubſtantiā alaruꝫ. Unde ha/
bent alas coriales. et ſic pter volatū ami/
ſerunt viſum. qa ſubtractū eſt oculis quod
poſitū eſt in alis. Hi ſignant ſupbos. qui
quanto magis volare nitunt. tanto gratia
diuini luminis magis priuant. Quia tota
eorū intentio q debet eſſe in ꝯſiderādo ce/
leſtia. tranſiuit in pennas ambitionis. qa
tota eoꝝ cogitatio eſt quomō poſſunt aſcē
dere gradatim de dignitate in dignitateꝫ.
Cauſa autē quare pro premijs celeſtibus
nō laboramus. qa ea nō videmus. ſicut ho
mo qui tranſiuit pro mercimonijs ſi videt
ea cooperta. nō poteſt ea videre. ꝛ p conſe/
quens nō temptat ea emere. ſed in nundi/
nis quādo ea plena videt. ſtatim inclinatur
ad emendū. ſic eſt et de nobis. Vn̄ Actuū
vij. dicit. Stephan⁹ vidit celos apertos.
vidit ꝛ introiuit. Dn̄e inquit ſuſcipe ſpiri/
tū meū. Ecce ſtatim volauit emere. offerēs
ſuum denariū. Prouerb. vltimo. Conſide
rauit agrū et emit illū. Et infra. Guſtauit ꝛ
vidit qnīaꝫ bona eſt negociatio ei⁹. Sed
de multis euenit ſicut de Moyſe q aſcen/
dens in montē. bene vidit terram pmiſſio
nis. ſed nunqꝫ eam intrauit. Sic quidam
litterati vidēt celeſtia p ſacram ſcripturaꝫ.
ſed nunqꝫ intrant. Sed quid debem⁹ vi/
dere in vita beata. cum dicit Apoſtolus. j.
Corinth. ij. Oculus non vidit nec auris
audiuit. nec in cor hominis aſcēdit quāta
deus preparauit diligentibꝫ ſe. Originali/
ter habetur Iſaie. lxiiij. Ad quod reſpon/
detur. licet gaudia celeſtis patrie non poſ/
ſunt videri ad plenum et perfecte enarra/
ri. poſſunt tamē nobis annūciari ꝛ aliqua
liter per abnegationem oīs defectus et
imperfectionis inſinuari. Nam ſicut dicit
Auguſti. in libro. iij. de ſymbolo. Facilius
poſſumus dicere de illa vita quid ibi non
ſit qꝫ qd ibi ſit. Nō eſt ibi mors. non eſt ibi
laſſitudo. non eſt ibi luctus. nō infirmitas.
non fames. nulla ſitis. nullus eſtus. nulla
corruptio. nulla indigentia. nulla meſticia
nulla triſticia. nullus dolor. nullus labor.
nullus timor. nulla malicia. nulla miſeria.
nec vlla temptatio inimici. non peccandi
ptās. neqꝫ demerēdi facultas. Sꝫ ibi erit
reqes a laboribꝫ. pax ab hoſtibꝫ. ſecuritas
a moleſtijs ꝛ violētijs. ibi erūt hoīes ſic an
geli dei. ibi fulgebūt iuſti ſic ſol ī regno pa

tris eorũ. ibi erit vita ſine morte. dies ſine
nocte. certe ſine forte. iocũditas ſine dolo
re. ſecuritas ſine timore. tranquillitas ſine
labore. ſcientia ſine errore. certitudo ſine
forte. pax ſine fine. que oĩa ſi cõſiderem⁹
vileſcẽt omino oĩa q̃ in terris habentur
vt dicit Aug⁹. in lib. Enchiridion. Tanta
nãqȝ eſt illa beatitudo vt etiã ſi liceret in ea
nõ amplius manere q̃ȝ vni⁹ diei mora. pro
pter hoc ſolũ innũerabiles anni hui⁹ vite
pleni delicijs merito ꝯtemnerent̃. vt dicit
idem Aug⁹. in li. de morib⁹. eccl'ie. Ad quã
beatitudinẽ nos ꝑducat q̃ ſine fine viuit ꝛ
regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Dominica. XIII. poſt trinitatis. II.

Sermo CIX.

Diliges dominũ deum tuũ ex toto corde tuo ꝛ ex
tota aĩa tua ꝛ ex tota mẽte tua.
ꝛ ex oĩb⁹ virib⁹ tuis. Luce. x. Quoniã vt
ait Aug⁹. in li. de ſubſtãtia dilectiõis. Om
nipotens de⁹ q̃ nullo indiget. qꝛ eſt ſũmũ
bonũ ꝛ verax. qꝛ nec de alieno accipere po
teſt quo creſcat. qꝛ ex ipõ ſunt oĩa. nec d̃
ſuo amittere quo decidat. qꝛ in ipõ immu
tabiliter cõſiſtunt vniuerſa. ipm̃ rationalẽ
ſpiritũ creauit ſola caritate nulla neceſſita
te. vt eum ſũme beatitudinis participeȝ fa
ceret. Porro vt idem apt⁹ eſſet tanta beati
tudine ꝑfrui fecit in eo dilectionis ſue do/
nũ. quodãmodo ꝑ hoc inuitãs eum ad gu
ſtum dulcedinis eterne. q̃tinus ꝑ ipſam vi/
delicet dilectionẽ felicitatis ſue iocundita
tem ꝑciperet ꝛ ſaperet. eiqȝ infatigabili de/
ſiderio inhereret. Per dilectionẽ ergo co/
pulauit ſibi de⁹ creaturã rationalem. vt ei
ſp inherẽdo ipm̃ beatitudinis bonũ ex ipõ
q̃dãmodo ꝑ affectũ ſugeret ꝛ de ipõ ꝑ deſi
derium biberet. et ipm̃ gaudiũ poſſideret.
Et poſt pauca ſubdit̃. Igit̃ ꝑ amorẽ ſocia/
ta eſt factori ſuo creatura rationalis. Dile
ctio eñ eſt vinculũ quod ligat vtroſqȝ ĩ id/
ipm̃. et tanto felicius q̃nto forti⁹. Hec ille.
Ex quib⁹ patet ꝙ homo naturaliter tenet̃
deũ diligere. cũ ad hoc ſit a deo naturalit̃
ꝛ principaliter creat⁹. Sicut eñi naturali/
ter debet eũ cognoſcere. eo ꝙ ineſt ei natu/
ralis appetit⁹ ad eum cognoſcenduȝ. vt di
cit Boecius de conſola. ita naturaliter de/
bet euȝ diligere eo ꝙ ineſt ei naturale deſi/
deriũ ad viuendũ deo. q̃d nõ poteſt fieri ſi
ne dilectione. Vñ Aug⁹. in li. de ſpũ ꝛ aĩa
ca. xxiiij. in ꝑncipio dicit. ꝙ aĩa rational̃
ꝛ intellectualis facta eſt ad imaginẽ ꝛ ſimi/
litudinẽ dei vt factorẽ ſuũ ꝑ imaginem co/
gnoſcat ꝛ ꝑ ſimilitudinẽ diligat. Ex imagi
ne nãqȝ dei habet rationẽ. ſed ex ſimilitudi
ne caritatem. Caritas vero in ſeipã repſen
tat trinitatẽ. hanc ratio ſentit ꝛ peccata re
quirit. hanc caritas inuenit ꝛ vidẽdo bea/
ta quieſcit. Hec ille. Verũ qꝛ ab hoc amo
re aĩa hũana multũ errauit. Ideo vt di/
cit Bern̄. in li. de amore dei. amiſſa ſua do
ctrina naturali. opus habet iam de docto
re homĩe qui de hoc amore ipſam doceret.
Volens igit̃ ſaluator noſter nos ad talem
caritatem inducere vt eũ ex toto corde dili
gamus. adducit legiſperiti doctoris reſpõ
ſiuam ꝑ quaȝ docemur. dicẽs. Diliges do
minũ. In quib⁹ verbis diligendi deũ pre/
ceptum ꝑponit̃ ꝑ quod nos ad actum amo
ris inuitat. Vñ dicit. Diliges dñm deũ tu/
um. Ad hoc aũt vt de⁹ vere diligat̃ ꝛ mens
humana in ei⁹ amore accendat̃. tria requi/
runt̃. quib⁹ cognitis homo doceri poterit
q̃liter deũ diligat. Circa q̃d ſciendũ de tri
bus. Primo q̃d ſit vera dilectio. De ſecun
do quib⁹ ſignis ꝯgnoſcit̃. Tertio ꝓpter q̃d
de⁹ diligi ꝑcipit̃ ꝛ mandat̃.

De primo itaqȝ ſciendũ ꝙ ſm̃ magr̃m in
li. de itinerib⁹ eternitatꝭ. itinere. iiij. Quin/
qȝ ſunt affectus amoris. quorũ quint⁹ tm̃
generat veram dilectiõem diuinaȝ. Prim⁹
eſt naturalis. De quo dicit Hugo in li. qui
incipit. Accipe frater cariſſime. ꝛ hic eſt af/
fectus cuiuſlibet ad carnem ſuam quaȝ ne
mo vnqȝ odio habuit. Similiter matrꝭ ad
filiũ. qꝛ nõ poteſt obliuiſci mater infantis
ſui. Item homis ad domeſticũ ſuuȝ. Qui
eñi ſuorũ et maxime domeſticorũ curã nõ
habet hic infideli eſt deterior. Iſte autẽ af
fectus ſepe vicioſus eſt. niſi reguletur rati/
one. Sepe enim affectus iſte mollia ſug/
gerit et ſuauia. quod iocundum quod ter/
renum. quod voluptuoſum. quod delica/
tum libẽter amplectitur. Quod vero aſpe
rum et voluntati ſue contrarium eſt ſem/
per horret et refugit. Iſte affectus differt
a caritate. quia fertur ſimpliciter in creatu
ram. nec preſupponit cognitiõem. quod ta/
men caritas nõ facit. que fertur in deum.
Huius igitur affect⁹ executio amor per/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN